

Stručni rad

MOTIVACIJA UČENIKA

Jasmina Križaj Grušovnik

Učiteljica razredne nastave i stranog jezika u razrednoj nastavi

Osnovna škola Markovci

Od 1. do 3. razreda

Sažetak

Svatko od nas svjestan je koliko je motivacija u našem učiteljskom radu važna za uspješno poučavanje. Pitamo se što učenike potakne na učenje. Koliko će učenici naučiti, ovisi o njihovoj motivaciji. Često primjećujemo manjak motivacije kod nekih učenika, pa se treba zapitati kako učitelj može uspješno motivirati sve učenike za stjecanje novih znanja.

Ključne riječi: motivacija, unutarnja i vanjska motivacija, znatiželja

1.Uvod

Kad govorimo o motivaciji djece, kao učitelji se često pitamo što je ono što naše učenike privlači, motivira i potiče na razne aktivnosti. Zbog čega učenici ustraju u nekoj aktivnosti i ona im ostaje zanimljiva. U ovom članku želim opisati metode rada kojima možemo motivirati učenike. Željela bih predstaviti nekoliko metode kojima se i sama koristim u radu s djecom. Mogli bismo reći kako je to motivacija želja da nešto učinimo. Motivacija je glavni element postavljanja i postizanja ciljeva.

2.Sadržaj

Motivacija uključuje različita područja i načine koji ovisno o okolnostima usmjeravaju i potiču osobu prema zacrtanom cilju. To su: primjerene upute, izazovi, pohvale, priznanja, nova znanja, zadovoljenje raznih potreba, želja, interesa, ponašanje, uzrok, svrha, ciljevi itd. Važno je otkriti što bi djecu motiviralo da sudjeluju u aktivnostima na različitim područjima.

Razlikujemo dvije vrste motivacije, unutarnju i vanjsku. Zbog unutarnje motivacije činimo stvari koje nas raduju i zanimaju, dok je vanjska motivacija prisutna samo kad nas okolina nagrađuje [1].

Unutarnja motivacija

Unutarnja motivacija dolazi od nas samih, a cilj djelovanja u samoj je aktivnosti. Želimo postići nešto što nas zanima, želimo razvijati svoje vještine, naučiti nešto novo i razumjeti. Proces je često važniji od rezultata i već sam po sebi može biti izvor zadovoljstva. Kod djece je unutarnja motivacija osobito prisutna kad nisu opterećena pritiscima drugih i rješavaju izazove koji su primjereni njihovim sposobnostima. Takvim izazovima mogu posvetiti više sati. Kad je zadatak pretežak, djeca postaju frustrirana i počinju plakati, tražiti pomoć ili se pak prestanu truditi dok ne razviju vještine potrebne za taj izazov. U slučaju pretjerano lakih zadataka, ubrzo ih napuštaju i prelaze na zahtjevnije. Dakle, o unutarnjoj motivaciji možemo govoriti kad učimo zato što nas nešto zanima (strane kulture, astronomija, stari običaji, glazba, umjetnost, tehnologija, povijest, jezici i sl.). Prednost unutarnje motivacije odlikuje se u ustrajnosti i zadovoljstvu u postizanju cilja [3].

Vanjska motivacija

O vanjskoj motivaciji govorimo kad učenici uče zbog vanjskih posljedica koje nisu nužna sastavnica same aktivnosti, kad cilj nije sadržan u aktivnosti, nego je izvan nje, u određenoj posljedici. Ohrabruju nas vanjski pozitivni čimbenici, pohvale ili priznanja drugih. Učenike ne zanima samo aktivnost, već i ono što će im ta aktivnost donijeti.

Ako učenik uči da bi dobio dobru ocjenu, a ne da bi nešto naučio, to je vanjska motivacija [3].

Odnos unutarnje i vanjske motivacije

Vanjska motivacija obično nije trajna i često je povezana s pritiskom i tjeskobom, pogotovo kad se ne možemo nositi s ciljevima koje si postavljamo. Kod unutarnje motivacije cilj djelovanja leži u samoj aktivnosti. Prednost unutarnje motivacije jest ustrajnost i zadovoljstvo u postizanju cilja. Unutarnju motivaciju povezujemo sa spontanošću, kreativnošću i širenjem interesa. Moramo se zapitati prevladava li u školama vanjska ili unutarnja motivacija i koja je važnija. Kao učiteljica često se pitam kako kod učenika potaknuti unutarnju motivaciju jer vanjska motivacija nije trajna.

Načini motiviranja djece

Učitelj mora nastojati stvoriti interes kod onih učenika koji ga prvotno nisu imali. Prije svega, učitelji trebaju odabrati aktivnosti koje učenicima predstavljaju izazov i koje su prilagođene njihovim sposobnostima. Međutim, ako se već koristimo vanjskom motivacijom, na primjer pohvalom, ona mora biti opravdana i usmjerena na konkretnu aktivnost. Prilikom razvijanja unutarnje motivacije potrebno je u aktivnost uvesti novosti, iznenađenja i raznolikost. Učenicima trebamo redovito davati konkretnu povratnu informaciju, pružiti im priliku da izrade proizvod na koji će biti ponosni, smanjiti njihov strah od neuspjeha, potaknuti suradničko učenje među učenicima i projektni rad u skupinama te pokazati što od učenika očekujemo na pozitivan način. Sve ove postupke možemo primjenjivati uz različite metode rada, jer učitelj pravim pristupom može motivirati i najmanje motivirane učenike.

Kao učitelji moramo biti svjesni da su važne i naše osobine ličnosti: ekstrovertnost, empatija, socijalna inteligencija, osobna zrelost i stabilnost, samopouzdanje, pozitivna slika o sebi, otvorenost prema neizvjesnosti, fleksibilnost i proaktivnost [3]. Marentič Požarnik primjećuje kako se u upitnicima za učenike često može naići na sljedeće poželjne kvalitete učitelja: smisao za humor, poštenje, dosljednost, povjerenje, primjerena kombinacija zahtjevnosti i topline. Učitelj na učenike djeluje cjelovito, sa svom svojom osobnošću, čega kao učitelji moramo biti svjesni.

Metode rada za postizanje unutarnje motivacije kod učenika kojima se i sama koristim u nastavi jesu:

Igra

U djetinjstvu je igra najvažnija aktivnost jer djeca kroz nju uče. Igrom djetetu omogućavamo da se opusti, da bude kreativno i aktivno, pa je učenje kroz igru najbolji način za poticanje unutarnje motivacije kod djece. Tijekom igre djeca lakše usvajaju nove spoznaje i sadržaje. Učenici mogu igrati igru uloga ili druge različite didaktičke igre koje izazivaju uzbuđenje i znatiželju te djeci predstavljaju izazov. Igra treba motivirati učenike za daljnji rad.

Lutka

Lutka može biti sredstvo za postizanje novih ciljeva, za učenje i utvrđivanje drugih ciljeva. Uz lutku učenici mogu naučiti novu pjesmicu, s lutkom mogu pokušati ispričati priču, plesati ili samo stvarati izmišljene priče. Lutke kod djece razvijaju kreativnost i maštu. Ako dijete samo izradi lutku, dodatno razvija odgovoran odnos prema radu, razvijajući pritom motoričke vještine.

Eksperimenti

U radu s različitim eksperimentima, radi se o iskustvenom učenju, gdje učenici uče promatrajući i sudjelujući u različitim eksperimentima. Učenici su unutarnje motivirani, žele doći do zaključka i zanima ih kako je došlo do određene pojave.

Metoda razgovora

Ovom metodom možemo učenicima postavljati različita pitanja o nekoj pojavi ili osobini predmeta, možemo potaknuti učenike da nešto uspoređuju, da nešto prebroje, da nešto istražuju, možemo im postavljati različite zagonetke, pitanja i sl. Pritom kao učitelji moramo poštovati svaki odgovor učenika jer svako dijete ima vlastiti način razmišljanja i prethodna iskustva. Također je važno da na djetetovo pitanje odgovorimo dodatnim pitanjem i da mu sami ne nudimo odgovore. Učenicima možemo ponuditi pomoć tako da ih usmjerimo, ali oni sami moraju pronaći rješenje.

Metoda pripovijedanja

Kod ove je metode važno da pripovijedamo na način koji je djeci zanimljiv i privlačan, da znamo kako privući pažnju djece i zainteresirati ih za određenu temu ili priču. Pripovijedanjem upoznajemo djecu i s književnim jezikom, a sadržaj mora biti blizak djeci i zanimljiv. Djeci također trebamo pružiti mogućnost pripovijedanja o događajima koje su doživjeli i pričama koje su pročitali ili čuli jer to potiče njihov govorni razvoj.

Metoda praktičnog rada

Ovom se metodom koristimo kad učenici izrađuju različite proizvode ili predmete. U praktičnom radu potrebno im je dopustiti inovativnost i ne ograničavati ih previše kako bi mogli razvijati svoju kreativnost.

Projektna nastava

Projektna nastava ili rad u skupinama potiče uključenost kod djece. Moraju se dogovoriti kako će pristupiti projektu, kako će ga provesti i što će im trebati. Svako se dijete mora osjećati važnim i odgovornost treba podijeliti na svu djecu. Postavimo im izazove koji će pobuditi njihovo zanimanje.

3.Zaključak

Ako želimo ostvariti zacrtani cilj, moramo ustrajati. Kao učitelji moramo stvarati pozitivno i poticajno okruženje i pažljivo pratiti djetetova mala postignuća iz dana u dan. Svaku pozitivnu aktivnost i napredak treba pohvaliti. Uvjet za uspješan odgojno-obrazovni rad motivirana su djeca, a za uspješnost motivacije zaslužan je učitelj, birajući najučinkovitije odgojno-obrazovno sredstvo u različitim oblicima i metodama rada. U motiviranju djeteta ključno je znati pronaći pravu ravnotežu između vanjske motivacije, koja se ogleda u krugu nagrada, pohvala i kazni te unutarnje motivacije, koja se ogleda u načinu poticanja znatiželje. Učitelji moraju nastojati uvesti dinamiku u razred i različitim metodama rada predstaviti iste sadržaje.

4.Literatura:

- [1.]Juriševič, Mojca. 2006. Učna motivacija in razlike med učenci. Pedagoška fakulteta. Ljubljana.
- [2.]Juriševič, Mojca. 2012. Motiviranje učencev v šoli. Pedagoška fakulteta. Ljubljana.
- [3.]Marentič Požarnik, Barica. 2000. Psihologija učenja in pouka. DZS. Ljubljana.